

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 58/16

Λουξεμβούργο, 7 Ιουνίου 2016

Απόφαση στην υπόθεση C-47/15

Séline Affum κατά Préfet du Pas de Calais και Procureur général de la Cour
d'appel de Douai

Η οδηγία περί επιστροφής δεν επιτρέπει τη φυλάκιση υπηκόου κράτους μη μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πριν από την υπαγωγή του στη διαδικασία επιστροφής, για τον λόγο και μόνον ότι εισήλθε παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους από εσωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν

Το ίδιο ισχύει και όταν ο υπήκοος αυτός που τελεί υπό καθεστώς απλής διελύσεως στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους υποβάλλεται σε έλεγχο κατά την έξοδό του από τον χώρο Σένγκεν και υποβάλλεται σε διαδικασία επανεισδοχής προς το κράτος μέλος από το οποίο ήλθε

Η οδηγία σχετικά με την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (οδηγία περί επιστροφής)¹ καθορίζει τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες που εφαρμόζονται εντός των κρατών μελών για την απομάκρυνση από το έδαφός τους των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων κρατών που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η οδηγία προβλέπει την έκδοση, έναντι κάθε παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, αποφάσεως περί επιστροφής. Η απόφαση αυτή τάσσει, κατ' αρχήν, προθεσμία για οικειοθελή επιστροφή, ακολουθούμενη, εν ανάγκη, από μέτρα αναγκαστικής απομακρύνσεως.

Σε περίπτωση μη οικειοθελούς αναχωρήσεως, η οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβαίνουν στην αναγκαστική απομάκρυνση χρησιμοποιώντας τα λιγότερο αναγκαστικά μέτρα. Μόνον όταν κινδυνεύει να ματαιωθεί η απομάκρυνση μπορεί το κράτος μέλος να προβεί σε κράτηση του ενδιαφερομένου προσώπου, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί σε καμία περίπτωση τους 18 μήνες.

Το γαλλικό δίκαιο προβλέπει ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών τιμωρούνται με φυλάκιση ενός έτους για την παράνομη είσοδό τους στη γαλλική επικράτεια. Επιπροσθέτως, στη Γαλλία, πρόσωπο για το οποίο υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι έχει διαπράξει ή αποπειραθεί να διαπράξει κακούργημα ή πλημμέλημα τιμωρούμενο με στερητική της ελευθερίας ποινή, μπορεί να τεθεί υπό προσωρινή κράτηση προκειμένου να παραμείνει στη διάθεση των ανακριτικών αρχών (προσωρινή κράτηση).

Στις 22 Μαρτίου 2013, η Séline Affum, γκανεζικής ιθαγένειας, υποβλήθηκε σε έλεγχο από τη γαλλική αστυνομία στο σημείο εισόδου της υποθαλάσσιας σήραγγας της Μάγχης, ενώ επέβαινε σε λεωφορείο προερχόμενο από τη Γάνδη (Βέλγιο) με προορισμό το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο). Αφού επέδειξε βελγικό διαβατήριο με φωτογραφία και όνομα τρίτου και καθώς δεν διέθετε κανένα άλλο έγγραφο ταυτότητας ή ταξιδιωτικό έγγραφο στο όνομά της, τέθηκε πρώτα υπό προσωρινή κράτηση λόγω παράνομης εισόδου στο γαλλικό έδαφος. Οι γαλλικές αρχές ζήτησαν ακολούθως από το Βέλγιο την επανεισδοχή της στο έδαφός του.

Η Séline Affum υποστηρίζει ότι η κράτησή της δεν είναι νόμιμη και το γαλλικό Cour de cassation ερωτά το Δικαστήριο εάν, βάσει της οδηγίας περί επιστροφής, επιτρέπεται να επιβληθεί ποινή φυλακίσεως για την παράνομη είσοδο υπηκόου τρίτης χώρας στην εθνική επικράτεια.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ' αρχάς την απόφασή του στην υπόθεση Achughbabian², την οποία αφορά συγκεκριμένα το ερώτημα του Cour de cassation.

¹ Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348, σ. 98). Η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν υπόκεινται στην οδηγία αυτή.

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Δεκεμβρίου 2011, Achughbabian (C-329/11, βλ. ανακοινωθέν τύπου αριθ. 133/11).

Κατά τη νομολογία αυτή, η οδηγία περί επιστροφής αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους, η οποία προβλέπει σε περίπτωση παράνομης παραμονής τη φυλάκιση υπηκόου τρίτης χώρας, ως προς τον οποίο δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη στην εν λόγω οδηγία διαδικασία επιστροφής. Κατά την ίδια νομολογία, η οδηγία αυτή επιτρέπει, εντούτοις, τη φυλάκιση του συγκεκριμένου υπηκόου, επί του οποίου εφαρμόστηκε προηγουμένως η διαδικασία αυτή και ο οποίος παραμένει παρανόμως στο έδαφος του κράτους μέλους χωρίς να υπάρχει λόγος που να δικαιολογεί τη μη επιστροφή³. Επιπροσθέτως, η οδηγία δεν αποκλείει ούτε τη διοικητική κράτηση υπηκόου τρίτης χώρας προκειμένου να καθοριστεί ο νόμιμος ή μη χαρακτήρας της παραμονής του.

Το Δικαστήριο αποφαινεται στη συνέχεια ότι η παράνομη είσοδος συνιστά μια από τις πραγματικές περιστάσεις που μπορούν να οδηγήσουν στην παράνομη παραμονή κατά την έννοια της οδηγίας περί επιστροφής. Η οδηγία εφαρμόζεται, συνεπώς, στην περίπτωση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος, όπως η **Sélina Affum**, εισήλθε παρανόμως στο έδαφος κράτους μέλους, και για τον λόγο αυτό θεωρείται ότι βρίσκεται παρανόμως σ' αυτό. Ως εκ τούτου, ο εν λόγω υπήκοος πρέπει να υπαχθεί στην προβλεπόμενη από την οδηγία διαδικασία επιστροφής με σκοπό την απομάκρυνσή του, και τούτο, εφόσον δεν έχει καταστεί ενδεχομένως νόμιμη η παραμονή του.

Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι οι προβλεπόμενες από την οδηγία εξαιρέσεις⁴ δεν παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εξαιρέσουν έναν υπήκοο όπως η **Sélina Affum** από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής, λόγω της παράνομης εισόδου του από εσωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν (εν προκειμένω τα γαλλοβελγικά σύνορα) ή της συλλήψεώς του ενώ επιχειρούσε να εγκαταλείψει τον χώρο αυτό (καθόσον το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αποτελεί όντως μέρος του χώρου Σένγκεν).

Επιπροσθέτως, το γεγονός ότι η **Sélina Affum** υποβλήθηκε σε διαδικασία επανεισδοχής στο κράτος μέλος από το οποίο ερχόταν (Βέλγιο) δεν καθιστά την οδηγία ανεφάρμοστη στην περίπτωση της. Πράγματι, η επανεισδοχή έχει απλώς ως συνέπεια τη μεταφορά της υποχρέωσης εφαρμογής της διαδικασίας επιστροφής στο κράτος μέλος που έχει αναλάβει τον υπήκοο τρίτης χώρας (εν προκειμένω το Βέλγιο). Η φυλάκιση του παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας θα καθυστερούσε την κίνηση της διαδικασίας αυτής και την πραγματική απομάκρυνσή του, υπονομεύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας.

Τέλος, το καθεστώς της απλής διελεύσεως υπό το οποίο τελούσε η **Sélina Affum** δεν εμποδίζει την εφαρμογή της οδηγίας: πράγματι, ο υπήκοος τρίτης χώρας που επιβαίνει σε λεωφορείο χωρίς να πληροί τις προϋποθέσεις εισόδου βρίσκεται όντως στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους (εν προκειμένω της Γαλλίας) και συνεπώς «παραμένει παρανόμως» σ' αυτό κατά την έννοια της οδηγίας, η οποία δεν προβλέπει καμία προϋπόθεση ελάχιστης διάρκειας ή προθέσεως παραμονής στο συγκεκριμένο κράτος.

Καθόσον η οδηγία εφαρμόζεται στην περίπτωση της **Sélina Affum**, αυτή δεν μπορούσε να φυλακισθεί λόγω παράνομης εισόδου στη γαλλική επικράτεια πριν να υποβληθεί στη διαδικασία επιστροφής. Όμως οι γαλλικές αρχές δεν είχαν καν κινήσει τη διαδικασία αυτή.

Το Δικαστήριο αποφαινεται συνεπώς ότι, για τους ίδιους λόγους που εκτίθενται στην απόφασή του **Achughbadian**, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτρέπουν τη φυλάκιση υπηκόων τρίτων χωρών, ως προς τους οποίους δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη στην οδηγία διαδικασία επιστροφής, λόγω και μόνον παράνομης εισόδου η οποία είχε ως αποτέλεσμα την παράνομη παραμονή τους, καθόσον μια τέτοια φυλάκιση μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή της διαδικασίας

³ Σε άλλη απόφαση, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η οδηγία δεν αποκλείει ούτε τη φυλάκιση ενός παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, εφόσον έχει εφαρμοστεί η διαδικασία επιστροφής και ο υπήκοος εισέρχεται εκ νέου στο έδαφος του κράτους μέλους παραβαίνοντας την απαγόρευση εισόδου (απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 2015, **Celaj**, **C-290/14**, βλ. ανακοινωθέν τύπου αριθ. **112/15**).

⁴ Κατά την οδηγία, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την οδηγία στους υπηκόους τρίτων χωρών που υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο 13 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, ή συλλαμβάνονται ή ελέγχονται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή αερία διέλευση των εξωτερικών συνόρων κράτους μέλους και στους οποίους δεν έχει, εν συνεχεία, χορηγηθεί άδεια ή δικαίωμα παραμονής στο εν λόγω κράτος μέλος.

αυτής και να καθυστερήσει την επιστροφή, στερώντας κατ' αυτόν τον τρόπο από την ανωτέρω οδηγία την πρακτική αποτελεσματικότητά της. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι τούτο δεν αποκλείει εντούτοις την ευχέρεια των κρατών μελών να προβλέπουν ποινή φυλακίσεως για την τέλεση άλλων αδικημάτων από εκείνα που στηρίζονται μόνο στην παράνομη είσοδο, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων κατά τις οποίες δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η διαδικασία επιστροφής.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582